

ATATÜRK - ATATÜRKÇÜLÜK

VEHBİ TANFER

Bugüne kadar Atatürk-Atatürkçülük üzerine mevcudu birhayli kabarık olan yerli ve yabancı birçok bilim adamı, kalem sahibi tarafından çok şeyler söylenmiş ve yazılmıştır. Bundan sonra da söylenecek ve yazılacak.

Ne var ki; bu yazılan ve söylenenleri büyük bir dikkat süzgecinden geçirecek olursak, bunların tek yanlı olarak inceledikleri, Atatürk-Atatürkçülüğü kendi görüş ve düşüncelerine göre, kendi karakter ve yetenekleri ölçüsünde yorumlamaya çalıştıkları görülmektedir.

Atatürk-Atatürkçülüğün ne olduğunu anlamak ve kavrayabilmek için herşeyden önce O büyük insanın fikir ve düşüncelerini, ilkelerini ve Türk İnkılabının felsefesini anlayabilmekle ancak bir sonuca varabiliriz. Atatürk'ün felsefesinin ne olduğunun anlaşılması için de O'nun yaşantısının derinliklerine inmek zorunludur.

Atatürk-Atatürkçülüğü anlamak için, ciltler dolusu eserleri incelemeye ansiklopediler karıştırmaya gerek yoktur. Çünkü, O kendi kişiliğini kendi kalemiyle ve bütün gerçek anlamıyla 1927'de söylemiş olduğu Büyük Nutku ile, söylev ve demeçleriyle ortaya koymuştur. Bunları dikkatli bir mercekten geçirerek incelersek Atatürk-Atatürkçülüğün ne olduğunun anlamı açık ve seçik olarak ortaya çıkmış olur.

Atatürk'ün tarihî hazinesi, Büyük Nutku, söylev ve demeçleridir. Bunlar, bugünün ve yarının kuşaklarına ışık tutacak ve yollarını aydınlatacak en büyük kaynaklardır.

Atatürk, Türk vatanının ve milletinin üzerine kara bulutların toplandığı en ümitsiz günlerde Çanakkale'de, Anafartalar'da bir sabah yıldızı gibi doğmuş, Samsun'da da bir güneş gibi doğarak kara bulutları dağıtmış, Sevr Antlaşmasıyla da tarihten silinmek istenen Türk milletini Osmanlı İmparatorluğunun enkazı altından kurtarıp Kurtuluş Savaşını zafere sonuçlandırmıştır.

Atatürk yeni bir devlet, yeni bir Cumhuriyet kurmuş, ulusumuza yeni bir hayat tarzı getirmiş ve ulusumuzun önüne uygarlığa giden sonsuz ufuklar açmıştır. Atatürk'ün yaptığı işleri anlayabilmek için, Osmanlı İmparatorluğunun son askerî, siyasi, iktisadî ve sosyal durumunun incelenip

bilinmesi ve hangi koşullar altında neler yaptığının mukayese edilmesiyle ancak yapılan ve başarıya ulaşan işlerin boyutları, zorluğu ve nasıl korunması ve yaşatılması gerçeği ortaya çıkar.

Türk milletine damgasını vuran ve çağına yön veren Atatürk'ün gücü ve etkinliği her geçen gün daha çok hissedilmektedir. Zira Atatürk, herşeyden evvel evrensel bir fikir ve düşünce ve aksiyon adamı idi.

Atatürk, Türk İnkılâbının mimarı olarak evrensel fikir ve düşüncelerinin değeri, insanlık haysiyetine gösterdiği derin saygı ile, ulusların barış içinde yaşaması özlemi, Türk tarihinin sınırlarını aşarak "İnsanlık idealinin aşık ve mümtaz siması" niteliğini gerçekten kazanmıştır.

Atatürk, Milli Mücadele savaşı ile yakın ve ortadoğu'da hatta Asya ve Afrika kıtalarında tutsak olan milletleri, tutsaklıktan kurtarıp bağımsızlık yolunu göstermekle kalmamış, uygar bir toplum olarak yaşamanın gereği olan sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda ilerlemeleri için onlara da ışık tutmuştur.

Atatürk, istiklâl ve hürriyet aşkının sembolü ve bayraktarı olmuştur.

Atatürk, artık uzak yarınların insanıdır. Bizler için ve bizlerden sonra gelecek kuşaklar için de canlı bir fikir ve canlı bir düşünüş tarzıdır.

İşte, bu fikir ve düşünüş tarzına gönülden inanmak ve onun gereklerini yerine getirmek bizi Atatürkçülüğe götürür.

Atatürkçülük hakkında bir yargıya varmak için, bütüncül davranmak, ilkelerini ve Türk İnkılâbını birarada değerlendirmek gerekir. Çelişiklere düşmemek ve eksik yorumlara sürüklenmemek için tüm söylediklerinin ve yaptıklarının bilimsel ayrımlarla belirli bir düzen içinde ele alınması zorunludur.

— Atatürkçülük, Atatürk'ün işaret ettiği hedefler, ilkeler ve Türk İnkılâbı ile bir bütündür.

Cumhuriyetin ilâmından O'nun ebediyete göçüsüne kadar söylediklerinin ve yaptıklarının tümünü birden kapsayan İlkeler biz şimdi Atatürkçülük diyoruz.

Atatürk tarafından ortaya konulmuş olan bu altı ilke denilebilir ki; aynı zamanda Atatürk'çülüğün ana çizgileridir. O'nun ilkeleri her açıdan çağdaşlaşmaya yönelen bir bütünü oluşturur. Çağdaşlaşma ise; sürekli bir eylemdir. Her varış yeni bir atılımı zorunlu kılar.

O'nun amacı ve hedefi: Memleketimizi en mamur, müreffeh ve mesut etmek ve millî kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarmaktır. Atatürk, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmamız gereğini daha 1923 yılında

Fransız gazetecilerinden Maurice Pernot (Moris Perno)'ya "Memleketimizi çağdaşlaştırmak istiyoruz. Bütün çabamız Türkiye'de çağdaş, böylece batılı bir hükümet yaratmaktır. Uygarlığa, girmek isteyip de batıya yönelmemiş millet hangisidir?"¹ sözleriyle açıkça ifade etmiştir.

Batılılaşma, bazı değişik görüş sahiplerinin yersiz kuşkuya kapılmasını gerektiren bir kavram değildir. Bu, gerçek anlamda çağdaş dünya uygarlığına katılmak ve yaşam tarzını uygarlığın gereklerine uydurarak çağdaş uluslar arasında yer almaktır. Atatürk, bu husustaki düşüncesini de şöylece vurgulamıştır: "Memleketler çeşitlidir, fakat uygarlık birdir ve bir ulusun ilerlemesi için de bu tek uygarlığa katılması gerekir"².

Bu hedeflere ulaşabilmek için, içteki olaylar kadar dıştaki olaylara da dikkat etmiş ve bu hususta politik, stratejik esaslar meydana getirmiştir.

Atatürk, uygarlığa giden yolu aydınlatmak üzere akıl dışı birtakım hurafeler, çağdışı inanç ve itikatlar yerine pozitif ilim meşalesini tutuşturmuştur. O'na göre: "Dünyada herşey için, uygarlık için, yaşama için, başarı için en gerçek yol göstericisi ilimdir, fendir. Bilim ve fennin dışında yol gösterici aramak gaflettir, celahettir, dalâlettir"³.

Bu sözler aynı zamanda millet sorunlarının çözümünde en önemli unsur olan pozitif bilimin de, fennin de gereğini kanıtlamaktadır.

Çağdaş uygarlığa pozitif bilim meşalesinin aydınlatıldığı yolda ilerlerken dayandığı yegâne gücün de Türk milletinin yüksek yeteneği, iyiye, güzele ve yeniye aşına oluşundan kaynaklandığından şüphe yoktur.

Atatürk diyordu ki: "Millî varlığımızın temelini millî şuurda ve millî birlikte görmekteyiz"⁴. "Millî şuurun ayakta kalabilmesi ve uyanık bulunması için dil ve tarih uğrunda çalışmaya mecburuz"⁵. Bu sözler O'nun bütünlleştirici ve birleştirici niteliği'nin açık kanıtlarıdır.

— Atatürkçülük, Atatürk aşkının batı uygarlığına ulaşma çabasının bayraklaşmış adıdır.

— Atatürkçülük, Atatürk İlkelerini ve Türk İnkilâbını her ne pahasına olursa olsun, sonsuza, dek korumak ve yaşatmaktır.

— Atatürkçülük demek, yurdunu, ulusunu canından daha çok sevmek demektir.

¹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, cilt: III, s. 68.

² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, cilt: III, s. 67.

³ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, cilt: III, s. 71.

⁴ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, cilt: I, s. 387.

⁵ Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, Utkan Kocatürk, s. 111.

Atatürkçülük, şahsi çıkarlarımızı memleket ve millet çıkarları üstünde görmemek ve düşünmemektir.

— Atatürkçülük gücünü gerçekçi, atılımcı ve sürekli oluşundan almaktadır. Bu bakımdan sonsuza dek yaşayacak olan sürekli bir atılım ve ilerleme yoludur.

— Atatürkçülük hiçbir zaman dondurulamaz. Çünkü, Atatürkçülük doktrine bağlı değildir. Kendisi: “Doktrin istemem, donar kalırız. Biz yürüyüş halindeyiz”. demişti⁶. Çünkü, insanlığa doktrinler değil, ancak bilimsel araştırmalar yol gösterir.

— Atatürkçülük ulusumuzu çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarmak demektir. Uygarlık ise, duran değil, sürekli bir akış halindedir. Uygarlığın kendine özgü mantığı, hep yükselmek, hep ileriye, iyiye, yeniye gitmektir. Bu ise, şaşmaz ve değişmez bir yöntemdir.

— Atatürkçülük, hep yeni atılımlar, yeni yeni girişimler bekler. O’nu devri geçmiş bir düşünce, işlevini tamamlamış bir ideal olarak gördüğümüz an Atatürkçülükten uzaklaşmış oluruz.

Atatürkçülük süreklidir; çünkü Atatürkçülüğün belli bir süresi ve belirli bir yaşı da yoktur.

Atatürkçülük bizlerden öncekilere görevler yüklemişti; şimdi de bu görevleri yapmak ve başarıya ulaştırmak bizlere düşmektedir. Bizlerden sonra da aynı görevleri gelecek kuşaklar devralacak, aklın ve bilimin yol göstericiliğinde Türk ulusunun çağdaşlaşma yolunda ilerlemesine çalışmak ulusal görevleri olacaktır.

— Atatürkçülük ulusumuzun bütün yaşamını kapsayan ülkü ve ilkeler bütünüdür.

— Atatürkçülük akılcı ve bilimseldir. Atatürkçülüğün belli başlı niteliklerinden birisi de sorunlara akılcı ve bilimsel yaklaşımlarla çözüm aramayı istemesidir.

Atatürkçülük bir ülkü yolu olarak ilkokuldan itibaren ders kitaplarına geçirilmeli, gençlerimiz bu amaca göre eğitilmelidir. Düne kadar buna gereğince eğinilmediği için bazı çevreler kendilerine göre yorumlar yaparak Atatürk-Atatürkçülüğü yanlış bir yönde anlatmaya çalışmışlardır. Fakat bunlar hedeflerine ulaşamadılar ve ulaşamayacaklardır. Çünkü, düşüncesi düşüncemizdir, yolu yolumuzdur.

ATATÜRK AND ATATÜRKİSM

The author presents the general principles of Atatürkism stressing that it is a modern, logical and scientific system of thought.

⁶ Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yön (Haftalık Gazete), sayı: 47, 1962, s. 12-14.